

קונטרס

אַתָּה לֹא לְבַד

יִגְלֶה נִרְאוֹת נִפְלְאוֹת, שְׂאִין הָאָדָם לְבַד, וּבְכָל מָקוֹם
שֶׁהוּלֵךְ, הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוֹלֵךְ עִמּוֹ, וְכָל מֶה
שֶׁקוֹרָה אֵתוֹ, הַכֹּל רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וַיִּתֵּן עֲצוֹת נִרְאוֹת
נִפְלְאוֹת אֵיךְ לְהַגִּיעַ אֶל הַהַפְרָה הַנִּפְלְאָה הַזֹּאת.

בְּנוֹי וּמִיֶּסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבֵּנוּ הַקְדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹרֵךְ הַגְּנוּזִים וְהַצָּפוֹן
בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלֵאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וּרְבֵּנוּ

רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ

הַגָּאוֹן הַקְדוֹשׁ, אֹרֵךְ נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִים לִיה

רַבִּי נִתָּן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ

וּמִשְׁלָב בְּפֶסוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים וּמֵאַמְרֵי

חֻכְמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים מְגֻמְרָא וּמִדְּרָשִׁים וְזֹהַר הַקְדוֹשׁ

הוֹבָא לְדַפּוֹס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסְלֵב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תוֹבֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: מִי שֶׁמִּתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ
 יִתְבַּרֵּךְ, וּמִרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְכָל צֶרֶכָיו
 הוּא מִבְקָשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וַיִּוֹדַע וְעַד אֲשֶׁר אֵין לוֹ בִּזְהָ
 הָעוֹלָם רַק הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אָז אֵף פַּעַם אֵינָנו לְבַד,
 כִּי בְּכָל מְקוֹם בּוֹאוֹ, הוּא מְקַשֵּׁר עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ,
 וְתַכְףּ-וּמִיד מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל
 רֵעֵהוּ וְהֵבֵן אֶל אָבִיו. זֶה עֵקֶר הַשְׁלֵמוֹת שְׁאֵדָם צָרִיף
 לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ בְּזֶה הָעוֹלָם, שִׁיְהִיָּה כָּל-כֶּף דְּבוּק בַּהַקְדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, שְׁלֹא יוּכַל לְהַפְרִד מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וְתָמִיד יִשְׁיַח
 רַק עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְאָז אֵף פַּעַם לֹא יִהְיֶה לְבַד, כִּי בְּכָל
 מְקוֹם שֶׁהוּלָךְ יִמָּצֵא אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא; אֲשֶׁרִי מִי
 שִׁזְזָה לְהַכְנִיס בְּעַצְמוֹ יְדִיעוֹת אֵלוֹ, וְתָמִיד מְדַבֵּר אֵלָיו
 יִתְבַּרֵּךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה בְּשִׁפְתַּי הָאֵם שָׁלוֹ,
 אֲשֶׁר אָז אֵף פַּעַם לֹא יִהְיֶה לְבַד.

(אמרי-מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תרסה)

קונטרס אתה לא לבד

א.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, שכל מה שאתה עושה בזה העולם, צריך להיות עם מחשבה כזו, שהקדוש-ברוך-הוא נמצא אתך, עמך ואצלך, כי אין דבר שיעשה מעצמו, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (חל"ו): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה. כי דבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחה פרטי פרטית; וכשתחזיר בעצמך ידיעות אלו, אז יתברר לך ש"אתה לא לבד", וכל מה שאתה עושה — מחבר ומקשר אליו יתברך, אף זה נעלם ונסתר ונתפסה מעיניך בשביל הבחירה והנסיון. כי כשאדם מדביק את מחשבתו בו יתברך, ויודע ועד אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל הוא אלקות גמור, אזי אף פעם אינו נשבר, כי יודע שבכל מקום שהולך ובכל מה שעושה — הכל ממנו

יִתְבָּרֵךְ. וְכָל זְמַן שֶׁאֵין אָדָם מְכַנֵּס בְּדַעְתּוֹ יְדִיעוֹת אֱלֹהִים,
אֲזַי נִשְׁפָּר, כִּי נִדְמָה לוֹ, אֲשֶׁר אֵין לוֹ אֵף אֶחָד בְּעוֹלָם
שֶׁיְכוּל לְהִבִּין אוֹתוֹ, וְחָשׂ אֶת עֲצָמוֹ בּוֹדֵד, בְּלִי יְדִידִים
וְחֻבְרִים וְאוֹהֲבִים. אֲשֶׁר עַל זֶה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
(תַּעֲנִית כג.): אוֹ חֲבֵרוֹתָא אוֹ מִיתוּתָא; וְדָבָר זֶה מַעֲיֵק עַל
כָּל אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם. כִּי אִם תִּתְּבוֹנֵן הֵיטֵב, תִּרְאֶה
וְתִשְׁכִּיל שֶׁכָּל הַצְּרוּת, הַיְסוּרִים וְהַמְרִירוֹת שֶׁעוֹבְרִים עַל
בְּנֵי-אָדָם הֵם רַק מַחֲמַת שְׁנִדְמָה לָהֶם כְּאִלוּ הֵם לְבַד,
וְאֵף אֶחָד אֵינוֹ צָרִיךְ אוֹתָם וְאֵינוֹ מְתִיחַס אֲלֵיהֶם, שֶׁכָּל
זֶה הוּא כְּפִירוֹת וְאִפִּיקוֹרְסוֹת, רַחֲמָנָא לִישׁזְכֹן, כִּי
הַמַּאֲמִין הָאֱמֵתִי, שֶׁמַּאֲמִין אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ
כָּלֵל, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ אֶלָּא
בְּהִשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן, אֵף פַּעַם לֹא יִרְגִּישׁ אֶת
עֲצָמוֹ בּוֹדֵד, כִּי תָמִיד יִכְנִיס אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
בְּחַיָּיו. אֲבָל לְהִגִּיעַ אֶל מַדְרָגָה זוֹ צָרִיכִים לְלַמֵּד הִרְבֵּה
אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הַתּוֹרָה הִיא חֲכָמָתוֹ יִתְבָּרֵךְ,
הַמְּלַבֶּשֶׁת בְּעֶסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה — דּוּמָם, צוּמָח, חֵי,
מִדְּבָר. וְלָכֵן כְּשֶׁאָדָם לוֹמֵד תּוֹרָה וּמִקֵּים אֶת מִצְוֹתָיו
יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר הֵם מִדְּבָרִים גִּשְׁמִיִּים, אֲזַי מוֹצֵא אֶת
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּחַיֵּי הַיּוֹם יוֹם, וְהֵיכָן שָׂרָק הוֹלֵךְ
וְהֵיכָן שָׂרָק בָּא מוֹצֵא אֶת אֱלֹהֵי שֵׁל עוֹלָם, וְאֶפְלוּ אִם,
חֵס וְשָׁלוֹם, כְּבָר נִכְשָׁל בְּאִיזָה עוֹן, וְעָבַר עַל אִיזוֹ
מִצְוָה, אוֹ נִכְשָׁל וְנָפַל בְּאִיזוֹ נִפְּלָה וְכִשְׁלוֹן, בְּרָגַע

שֶׁמִקְשָׁר אֶת זֹאת אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא, זֶה עֵקֶר שְׂרֵשׁ
הַתְּשׁוּבָה; כִּי שְׁלֵמוֹת הַתְּשׁוּבָה הוּא לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ
וּלְהָשִׁיב אֶת כָּל מֶה שֶׁקִּוְּרָה אֹתוֹ בֵּין בְּגִשְׁמִי בֵּין
בְּרוּחָנִי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. כִּי בְּלֹא יְדִיעָה זֹו אֵין זֶה נִקְרָא
תְּשׁוּבָה, כִּי פְרוּשָׁה שֶׁל תְּשׁוּבָה הִיא לְהָשִׁיב אֶת עֲצָמוֹ
לְגִמְרֵי אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא, וְלִידַע אֲשֶׁר "אַתָּה לֹא
לְבַד", אֲלֹא כָּל מֶה שֶׁקִּוְּרָה אֹתָךְ, הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אוֹ
מִסּוּד הַגְּלָגוּל, שְׁאַתָּה צָרִיךְ לַחֲזֹר אֶל מְקוֹמוֹת אֱלֹהִים,
כְּדֵי לְהַעֲלוֹת וּלְתַקֵּן מֶה שֶׁפָּגַמְתָּ בַּגְּלָגוּל הַקּוֹדֶם, אוֹ
מִחֲמַת שְׁעִבְרָתְךָ עַל אֵיזָה עוֹן וְנִכְשָׁלְתָּ בְּאֵיזָה מְכֻשׁוֹל,
וְשִׁכַּחְתָּ מִזֶּה, וְלָכֵן אַתָּה נֹפֵל עוֹד פַּעַם בְּבוֹר וּבַחֲשֹׁךְ
כְּזֶה, כְּדֵי שִׁשְׁבֵּר לְבָבְךָ, וְתִתְחַרֵּט וְתִחֲזֹר בַּתְּשׁוּבָה
שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲסוּר לָךְ
לְהִתִּיּאֵשׁ מִשּׁוֹם דְּבַר שֶׁבַעוּלָם אֲשֶׁר קוֹרָה אֹתָךְ — בֵּין
בְּגִשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי, אֲלֹא תָמִיד עָלֶיךָ לְזִכּוֹר שֶׁ"אַתָּה
לֹא לְבַד", כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא אֹתָךְ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ,
וּבִידְעוֹת אֱלֹהִים תּוֹכֵל לַחֲזֹר בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְתִשְׁיֵג אֶת
רוּחָנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר גָּנוּז בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה
הַקְדוּשָׁה וּבְתוֹךְ כָּל הַבְּרִיאָה. וְזֹו מַעֲלַת גְּדֻלַּת
הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה עֲלִיוֹנָה עַד מְאֹד, שִׁיּוּדָעִים
יְדִיעָה זֹו, אֲשֶׁר אֵין בַּלְעָדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְדָבָר גְּדוֹל
וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ, וְהֵם מְנַסִּים לְהַחֲדִיר
זֹאת בְּכָל בֶּר יִשְׂרָאֵל שִׁידַע — "אַתָּה לֹא לְבַד", וַיֵּשׁ

לך את הקדוש-ברוך-הוא, אם רק תרגיל את עצמך לדבר אליו יתברך באשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, וכן תכניס את עצמך בתוך התורה הקדושה שהיא חכמתו יתברך, ותתמיד בה מאד, ותקיים את מצוותיו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, אז יתגלה עליך אור כזה בהארה נוראה ונפלאה מאד, עד שתדע ידיעה זו: "אתה לא לבד", כי הוא יתברך אתך, עמך ואצלך תמיד.

ב.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר בדרך כלל כשאדם עושה איזו טעות בחייו, או שנכנס בעסק והפסיד את כל ממונו או שמכר דבר ששוה הרבה יותר ממה שחשב, ועכשו הפסיד הפסד גדול, או שהתחתן ואינו מסתדר עם בת זוגו, ומתחיל לראות בחסרונותיה, וכדומה כל מיני טעיות שעושה אדם בחיים, ואחר-כך נשבר לגמרי, ואוכל את לבו: "איך לא ראיתי בתחלה מה יקרה לבסוף", ואיך עשה טעות חמורה כזו בחייו, אשר דבר זה שובר אותו לגמרי, ומרב צער ויסורים ועגמת נפש אינו יכול לישב דעתו ולקבל את המציאות, ועל זה טוב מאד שיזכיר לעצמו את הקדוש-ברוך-הוא, ויכניס אותו יתברך בתוך חייו,

וידע ידיעה זו: "אתה לא לבד", בודאי מה שקרה עמך שאתה רואה שלא נתמזל מזלך והולך הכל ההפוך ממה שרצית, זה לא בא ממך אלא יש פה יד מכוננת, המוליכה אותך בהשגחה עליונה, כי שום דבר אינו קורה מעצמו, כי הכל משגח ממנו יתברך. ולכן אסור להשבר משום דבר שבעולם, אפלו שעשה טעות הכי חמורה בחייו, עליו להזכיר לעצמו את הלמוד העמק הזה באמונה הקדושה: "אתה לא לבד", אלא הוא יתברך נמצא ובלעדיו אין שום נמצא, ובודאי כל מה שעבר עליך בגשמיות וברוחניות גם יחד, זהו רק ממנו יתברך בכונה עליונה, כי בהכרח שיקחו את דעתך ויעלימו מעיניך, בו ברגע שאתה עושה את העסק או את הטעות החמורה בחיך, והכל בכונה עמקה, עמק עמק מי נמצאנה, ולכן אסור לפל ביאוש ובדכאון ממה שקרה לו, ומכל שכן שלא יאכל את לבו: "איה איפה הנה הדעת והשכל שלי?! איך לא השפלתי מראש מה יהיה בסוף?! ואיך עשיתי טעות חמורה כזו בחיי?!!" אלא עליך להזכר במצבים הקשים ביותר בחיך בידעה זו: "אתה לא לבד", ויש פה יד מכוננת, שהוא יתברך יודע ועד מה טוב לפניך. ועל-כן אל תהיה שבור מכל הטעויות שעשית בחיך, ומכל שכן אל תאשים את אף אחד שהוא אשם בדבר, או הוא גרם

לך את הטעות על-ידי עצותיו הנלוזות, אלא זכור
 תזכור, אשר יש פה יד מכוונת שהיא השגחתו הפרטי
 פרטית, ובידיעה זו תדע ש"אתה לא לבד". ולכן למה
 לך להיות שבור?! חזר בתשובה שלמה אליו יתברך,
 ותדבר עמו יתברך כְּאִשֶּׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהֵבִין
 אֶל אָבִיו, וְתַתְּחִין לִפְנָיו יִתְבָּרַךְ, שִׁידְרִיךְ אוֹתְךָ בְּדֶרֶךְ
 הַנְּכוֹנָה, אִיךָ לֵצֵאת מֵהַסִּבָּךְ וְהַבּוֹץ שְׁנִסְתַּבַּכְתָּ בָּהֶם,
 וְאִיךָ תֵצֵא מֵהַטְּעוֹת שְׁאֵלֶיךָ נִקְלָעָתָּ. וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה
 יִמְתָּקוּ מִמֶּךָ כָּל הַדִּינִים; כִּי בְּאֶמֶת מֶה שְׁאָדָם חוֹשֵׁב,
 שְׁכָל מֶה שֶׁעָבַר עָלָיו וְכָל הַטְּעוֹת שֶׁעָשָׂה בְּחַיָּיו, זֶה
 מֵצֵד עֲצָמוֹ, זֶה בְּעֲצָמוֹ נִקְרָא דִּינִים, אֲבָל בּוֹ בְּרָגַע
 שְׁאָדָם מִדְּבִיק אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ וְעַד אֲשֶׁר
 "אתה לא לבד", וּבְכָל פֶּרֶט וּפֶרֶט מַחֲיֵי הָאָדָם שֵׁם
 אֱלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם גָּנוּז, וּבְכָל פֶּרֶט וּפֶרֶט מֵהַחַיִּים גְּנוּזוֹת
 וּסְתוּמוֹת הַלְכוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲזִי נִמְשָׁכִים עָלָיו
 חֲסָדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים. וְלִכֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיָּקָר,
 מֶה לִּפְנִיךָ, וְשׁוּם דָּבָר בְּעוֹלָם לֹא יִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, וְאֶפְלוּ
 עֲשִׂיתָ אֶת הַטְּעוֹת הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר בְּחַיֶּיךָ, לֹא כִּדְאִי לְךָ
 לְהִתְאַכְזֹב, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׁלֹא כִּדְאִי לְךָ לֵצֵאת וּלְרִיב עִם
 זֻלָּתְךָ כְּאִלּוּ הוּא אִשָּׁם בַּדָּבָר, אֲלֹא עָלֶיךָ לָשׁוּב אֵלָיו
 יִתְבָּרַךְ, וְלִידַע אֲשֶׁר דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה
 מֵעֲצָמוֹ, וְאֶפְלוּ מֶה שִׁקּוּרָה מִבְּעַל בְּחִירָה גַם-כֵּן מִמָּנוּ
 יִתְבָּרַךְ. כְּמֵאמָרָם ו'ל (יומא לח): בְּשִׁמְךָ יִקְרָאוּךָ

ובמקומך יושיבוך אין אדם נוגע בפה שמוכן לחברו,
ואין מלכות נוגעת במלכות חברתה אפלו כמלא
נימא; ועל-כן מה ולמה לך להיות שבור ולפל
בעצבות ובדכאון ולהתעצבן על זולתך ולצאת ולריב
עמו, בשעה ש"אתה לא לבד", אלא הוא יתברך
מסתתר בך, ובידיעות אלו תגאל מצרותיך, ותמשיך
על עצמך חסדים ורחמים גמורים, ותחיה חיים
חדשים בכל פעם.

ג.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי חיי האדם הם
כל-כך מסבכים עד שנופל בדעתו ביאוש ובדכאון,
ונדמה לו כאלו אבד מנוס ותקוה ממנו, וזה מעצבן
אותו ומכניס בו פעם ורציחה, כי נדמה לו שכל מה
שעשה בין בגשמי ובין ברוחני ולא הלך לו כפי
שרצה, הכל בא רק ממנו בעצמו והוא תולה את כל
כשלונו רק בו בעצמו, וזה אשר הורס את כל אחד
בעולם, כי מוציא את הקדוש-ברוך-הוא מעצמו,
רחמנא לצלן, ונדמה לו כאלו הכל טבע מקרה ומזל,
ולכן כל כשלונו וטעות שנכשל וטעה בחייו הפרטיים,
הוא תולה את זה בו בעצמו, אבל כשאדם זוכה
ומחדיר את הקדוש-ברוך-הוא בתוך פנימיות לבבו,

וַיִּוֹדַע יְדִיעָה זֶה, אֲשֶׁר "אֵתָה לֹא לְבַד", וְהַכֹּל לְכָל
 אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה
 מַעֲצָמוֹ אֲלֹא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיוֹן, וַיִּקָּא עַל-יְדֵי-
 זֶה נִמְתָּקִים מִמָּנוּ כָּל הַדִּינִים, וַיִּתְּפָרְדּוּ מִמָּנוּ כָּל פּוֹעֲלֵי
 אָוֶן, וְלֹקַח אֶת כָּל הַחַיִּים בְּקִלּוֹת, כִּי יוֹדַע אֲשֶׁר
 כְּשִׁלּוֹנוֹתָיו וְטַעֲיוֹתָיו, הַכֹּל נֶאֱרָע בְּיַד מְכֻוֶּנֶת בְּהַשְׁגָּחַת
 פְּרִטִּית מִמָּנוּ יִתְבָּרֵךְ, וְלָכֵן מָה עָלָיו לִפְלֵ בַּעֲצָבוֹת
 וּבְמִרְרוֹת וּבְדַכְּאוֹן?! וּמָה עָלָיו לָצֵאת לָרִיב
 וּלְהִתְעַצֵּבֵן עַל זֹלָתוֹ?! מֵאַחֵר שֶׁהַכֹּל נַעֲשֶׂה מִמָּנוּ
 יִתְבָּרֵךְ, וְאִזּוֹ כְּשֶׁאָדָם מִחֲדִיר בַּעֲצָמוֹ יְדִיעוֹת אֱלֹהִים, אֲשֶׁר
 "אֵתָה לֹא לְבַד", אִזּוֹ חַי חַיִּים עֲרֵבִים וּמִתְקִים, וְכָל חַיִּי
 מְשִׁתָּנִּים לְטוֹב, וְאֵינּוּ זֹרֵק אֶת הָאֲשָׁמָה עַל שׁוֹם בְּרִיָּה,
 וְאֶפְלוֹ אֶת עֲצָמוֹ אֵינּוּ מַאֲשִׁים בְּטַעֲיוֹתָיו וּבְכְשִׁלּוֹנוֹתָיו,
 אֲלֹא מִחֲזֵק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׂבָעוּלָם,
 וְאוֹמֵר: "הִנֵּי" הַנֶּתַן הִנֵּי" הַלָּקַח יְהִי שֵׁם הַנֵּי" הַמְּבָרֵךְ
 לְעוֹלָם וָעֶד", שֶׁמִּצְדִּיק אֶת דֵּינּוֹ וַיִּוֹדַע אֲשֶׁר (דְּבָרִים ל"ב):
 "הַצּוֹר תָּמִים פָּעָלוֹ, כִּי כָּל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה
 וְאֵין אָוֶן, צְדִיק וְיֵשֶׁר הוּא"; וַיִּקָּא עַל-יְדֵי-זֶה נִמְתָּקִים
 מִמָּנוּ כָּל הַדִּינִים וּמִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ רַחֲמִים וַחֲסָדִים
 גָּמוּרִים. וְעַלִּיף לְדַעַת, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי אִם לֹא
 תִּכְנִים בַּעֲצָמָךְ יְדִיעוֹת אֱלֹהִים, אִזּוֹ כָּל חַיִּיף יִהְיֶה
 מְמַרְמָרִים, וְתִשְׁרֶה בָּךְ עֲצָבוֹת וְעֲצָלוּת, הַמִּרְרוֹת
 וְהַדַּכְּאוֹן, כִּי תִמִּיד תִּאֲשִׁים אֶת עֲצָמָךְ כְּאֵלֹה אֵתָה עֲשִׂיתָ

טעות זו, וכאלו אתה נכשלת, אשר באמת לא כן הוא, כי "אתה לא לבד", ובכל תנועה ותנועה שם אלוֹפּוֹ של עולם, כי הוא יתברך מנהיג את בריותיו בחסד וברחמים ובדרך לא דרך, כי לא כל דבר אדם יכול ומסגל להבין, כי כל אחד בזה העולם מנהיגים אותו באפן ובצורה אחרת לגמרי, אשר זה למעלה משכל האנושי, ולכן, אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה לחיות חיים טובים ונעימים, תקבל את הלמוד הזה, ותחדיר אותו בתוך לבבך היטב היטב, אשר "אתה לא לבד", אלא הוא יתברך נמצא אתך ושומר עליך, ומסבב עמך סבובים כאלו, כי הוא רוצה שתשוב אליו באמת ובלב טהור; אשרי מי שמחדיר בעצמו ידיעות אלו, שאז יהפך את כל הטעיות והכשלונות שלו ללמוד עמך, שילמד מטעיותיו ומכשלונותיו איך להחזיק מעמד ואיך לחזק ולהורות וללמד את אחרים כדי שגם הם יוכלו להתחזק ולא לחזור על טעיות אלו.

ד.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר בזה העולם צריכים להתחזק על כל מה שעובר על האדם — בין בגשמיות ובין ברוחניות, ולידע אשר כל מה שקורה עמו זה רק ממנו יתברך, בחשבון צדק מטעמים

הכמוסים שרק הוא יתברך יודע, ועל-כן אסור להשבר
 משום דבר, רק להחזיק מעמד, ולהכניס בכל עניניו
 הגשמיים והחמריים את אמתת מציאותו יתברך,
 ועל-ידי-זה אדם אף פעם לא יהיה לבד, כי תמיד
 יחיה עם הקדוש-ברוך-הוא; ובזה בעצמו ימתקו
 ממנו כל הדינים, כי עקר הדינים הקשים הוא כשאדם
 תולה כל מה שעובר עליו במקרה ובמזל ובטבע,
 ומוציא, רחמנא לצלן, את הקדוש-ברוך-הוא מחייו
 הפרטיים, שאז מרים לו החיים מאד, ורב עם כל אחד
 ושורה בדכאון, אבל בו ברגע שאדם יודע ידיעה זו:
 "אתה לא לבד", ומדביק את עצמו בו יתברך,
 על-ידי-זה נמשך עליו חסד ורחמים רבים ועובר על
 הכל. ולכן ראה, אהובי, בני היקר, לחזק את עצמך,
 ותמיד תסתכל רק אליו יתברך, ובכל מקרה שרק
 קורה עמך תכניס את הקדוש-ברוך-הוא, ותדע ותבין
 ותשכיל אשר דבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו
 אלא בהשגחת המאציל העליון, ובידיעות אלו יתפרדו
 כל פועלי און, ותזכה להמשיך על עצמך אור וזיו
 וחיות ודבקות הבורא יתברך שמו. כי אין עוד דבר
 שכל-כך משמח את האדם כמו שיודע ברור, אשר
 הוא יתברך נמצא אתו ומנהיגו ומשגיח עליו בפרטי
 פרטיות; כי ידיעה זו שאדם יודע, אשר "אתה לא
 לבד", זה בעצמו הבטחון הכי גדול שאדם יכול

לבטח בו. ולכן אשרי מי שמכניס בעצמו תמיד ידיעות אלו, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, וכל מה שצריך בין בגשמי ובין ברוחני יבקש ממנו יתברך, ולא יפחד משום ברירה שבעולם, כי מה יעשה לו אדם, ואז יוכל לעבור בזה העולם באהבה ובשמחה ובדבקות — אשרי לו.

ה.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, על אף שעובר עליך עכשו צרות ויסורים ועגמת נפש גדולה, שעשית שטיות למיניהן, בין במעשים מגנים, רחמנא לצלן, ובין שגרמת לעצמך נזק גדול על-ידי הפסד ממון, או שעשית צעד פזיז בעסקיך, ועל-ידי-זה הפסדת הפסד גדול, או שמכרת דבר כלשהו ולא שמת לב, שעל-ידי-זה אמללת עצמך וכדומה כל מיני טעיות שיש בחיי יום יום, וכן מה שאחרים גרמו לך הפסד גדול, או צערו אותך והפסידו לך ממון, וקפחו את פרנסתך, או מחרפין ומגדפים אותך בחרופין וגדופין על לא דבר, ולא עוד אלא אפלו אשתך וילדיך ואנשי שלומך שופכים את דמך ומצערים אותך, וכל זה הורס לך את החיים והבריאות, עלי לומר לך, שכל הצער והעגמת נפש — הכל בחנם, כי נלקחה ממך האמונה

הקדושה, רחמנא לצלן, ועל-כן אתה מרגיש את הצער והפאב הגדול הזה שעובר עליך; כי המאמין האמתי, שמאמין אשר הכל ממנו יתברך, ודבר גדול ודבר קטן אינו בא מעצמו כלל, אלא הכל בהשגחת המאציל העליון ויודע ידיעה זו: "אתה לא לבד", רק הכל ממנו יתברך בכונה עליונה שנסתרה מהאדם, ולכן העלים והסתיר וכסה את עיני האדם, וכן בלבב את שכלו ודעתו עד שיבא לידי הצער הזה, או שיעשה שטיות וטעיות בחייו, ועל-ידי-זה נגרם לו ההפסד והצער והעגמת נפש הזו, אזי כשמכניס ידיעה זו היטב בתוך לבו ודעתו, אז דיקא יעבר על הכל, ושום דבר לא ישבר אותו כלל. וצריך שתדע, אהובי, בני היקר לי מאד, כי כל הגלות היא רק כשמוציאים את הקדוש-ברוך-הוא מחייו הפרטיים, וחושבים שיש כאן איזה "כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה" (דברים ח, יז), שאז שׂיך להצטער — למה עשיתי כך?! ולמה לא שמרתי על עצמי?! ואן הִיָּה שכלי ודעתי?! אבל בו ברגע שהאדם מחדיר בעצמו את אמתת מציאותו יתברך, ויודע ועד אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו, אז דיקא הוא תמיד בשמחה, ואינו נשבר משום דבר, וחי חיים ערבים ומתקים עוד בזה העולם כדגמת העולם הבא, כי הוא משתעשע בשעשוע דמלקא עלאה, ורואה

תָּמִיד אֶת זֵיו שְׁכִינַת עֲזֹו יִתְבָּרֵךְ הַמְּסַתֶּרֶת בְּכָל פֶּרֶט
וּפְרֵט בְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה כְּלָה: דּוּמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר,
וְיוֹדֵעַ יְדִיעָה זֹו הֵיטֵב: "אַתָּה לֹא לְבַד", וְהוּא יִתְבָּרֵךְ
מִשְׁגִּיחַ עָלֶיךָ וְכָל מָה שֶׁנֶּאֱרָע עִמָּךְ אֲפִלּוּ מִבְּעַל בְּחִירָה
הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, בִּידִיעוֹת אֵלּוּ יִתְפָּרְדּוּ כָּל פּוֹעֲלֵי
אָוֶן, וְאֵף פַּעַם לֹא יֵצֵא לָרִיב עִם זולתו, וְלֹא יִפֹּל
בְּדַעְתּוֹ וְלֹא יִשְׁבֹּר אֶת רוּחוֹ, אֲלֹא יִדְבֹּק עֲצָמוֹ בְּחַי
הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמִּגִּיעַ אֶל הַכָּרָה זֹו, אֲשֶׁרִי
לוֹ!

ו.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה
בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלִידַע הֵיטֵב יְדִיעָה זֹו: "אַתָּה לֹא לְבַד" זֶה
עוֹלָה עַל הַכֹּל, כִּי (תְּהִלִּים קיט): "כָּל מַצּוּתֶיךָ אֱמוּנָה"
— כָּל הַמַּצּוֹת שֶׁהָאָדָם מְקַיֵּם צְרִיכוֹת לְהִבְיאוֹ אֶל
אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, כִּי אֲפִלּוּ מִי שֶׁמְכַוֵּן כְּפִנּוֹת וְשִׁמּוֹת
וְיַחְוָדִים בְּעֵת קִיּוֹם הַמַּצּוֹת, כָּלֵל כָּל הַכְּפִנּוֹת וְהַשִּׁמּוֹת
וְהַיַּחְוָדִים הוּא לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אֹור וְזֵיו וְחַיּוֹת
וְדִבְקוֹת וְגִדְלוֹת הַמַּחֲיִין, לִידַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת
אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְכֵן "אַתָּה לֹא לְבַד", כִּי
הוּא יִתְבָּרֵךְ נִמְצָא וְאֵין בִּלְעָדָיו שׁוּם נִמְצָא, וְזֶה כָּלֵל
הַכְּפִנּוֹת וְהַיַּחְוָדִים. וְכֵן בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיא

חֲכָמָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, עָלָיו לְזִכֹּר אֲשֶׁר כָּל מֵאֲמָר מְכַל תִּנָּא
וְאִמּוּרָא הֵם דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים, שְׁנַתֵּן לוֹ לְגִלּוֹת דִּיקָא
אַמְתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי הִלְכוֹת הַתּוֹרָה הֵן הֵן רְצוֹנוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וּמִלְבָּשׁוֹת בְּלָבוֹשׁ הַגָּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי שֶׁל הָעוֹלָם
הַזֶּה, וְדִיקָא הַתִּנָּא הַזֶּה אוֹ הָאִמּוּרָא הַזֶּה גְּלָה אֶת
הָאֱלֹקוֹת מִחֶלֶק זֶה שֶׁל הַבְּרִיָּאָה דִּיקָא, וְעַל-כֵּן בְּשַׁעֲה
שְׂאָדָם לֹוֹמַד תּוֹרָה, אֶפְלוּ דִּינִים וְהִלְכוֹת שְׂשִׁיכִים בֵּין
אָדָם לַחֲבֵרוֹ אוֹ בְּדִינֵי בְּתִים וּבִוּרוֹת וְשִׁדּוֹת שֶׁהֵם בְּכָלֵל
דְּוָמָם, צוּמַח וְכוּ', עִם כָּל זֹאת שֶׁם מְלַבֶּשֶׁת אַמְתַּת
מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל. וְזִכּוֹר
תִּזְכֹּר, אֲשֶׁר "אַתָּה לֹא לְבַד", אֲלֹא הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
נִמְצָא אִתְּךָ, וְלִכֵּן בְּלִמְדָּךְ אֶת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה שֶׁהִיא
חֲכָמָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֶפְלוּ דִּינִים וְהִלְכוֹת שְׂשִׁיכִים לְגַשְׁמִיּוֹת
הַבְּרִיָּאָה, עָלֶיךָ לְדַעַת כִּי "אַתָּה לֹא לְבַד", אֲלֹא
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא אִתְּךָ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, וְאַתָּה
בַּעֲת לְמוֹדֶךָ בְּתוֹךְ חֲכָמָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמִגְלָה אֶת הָאֱלֹקוֹת
שֶׁבְּתוֹךְ הַבְּרִיָּאָה. וְזֶה עֶקֶר הַשְּׁלֵמוֹת שְׂאָדָם צָרִיךְ
לְהַגִּיעַ אֵלֶיךָ — לִהְיוֹת דְּבוּק תָּמִיד בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלִהְיוֹת
חִזֵּק בְּאַמּוּנָה פְּשׁוּטָה, וְאִזּוּ נִתְקַיֵּם אֲצִלוֹ הַכְּתוּב (תהלים
טט, ט): "קִרְבָּה אֶל נַפְשִׁי גְּאֻלָּה", שְׁנִגְאֻלָּת נַפְשׁוֹ מִבֵּין
הַקְּלָפוֹת וְהַהֶסְתָּרוֹת וְהַפְּסוּיִים וְנִתְגַּלָּה אֵלָיו מִלֶּךְ
הַכְּבוֹד בְּגִלּוֹי רַב, וְכִשְׂאָדָם מְכַנִּים עֲצָמוֹ בְּזֶה, כָּבֹר
כְּלוּלוֹת הַכָּל כָּל הַחֲכָמוֹת וְכָל הַהֲשָׁגוֹת וְכָל

הַשְׁפָּלוֹת; כִּי הַמַּאֲמִין הָאֶמֶתִּי בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וַיִּוָּדַע
 יְדִיעָה זוֹ: "אַתָּה לֹא לְבַד", זֶה מְשָׁלִים כְּוִנַּת הַבְּרִיאָה
 כָּלָה, אֲשֶׁרִי לוֹ; כִּי זֶה הִזָּה רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּמַאֲמָרם ו"ל
 (מִדְּרַשׁ תַּנְחוּמָא, פָּרָשַׁת בְּחֻקֹּתַי): מִיּוֹם שֶׁבָּרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא אֶת עוֹלָמוֹ נִתְאַוָּה שְׁיִהְיֶה לוֹ דִּירָה בַּתְּחֻתוֹנִים,
 הֵינּוּ שְׂבָגֵי-אָדָם הַמְּסֻתוֹבְבִים כָּאֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְחֻמְרִיּוֹת
 הַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה וְהַבְּלִי, גַּם-כֵּן יִזְכְּרוּ וַיִּדְּבְרוּ מִמֶּנּוּ
 יִתְבָּרֵךְ, וַיִּדְּעוּ בִּידִיעָה מְחֻלָּטָה: "אַתָּה לֹא לְבַד", אֲלֹא
 הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא עֶצֶם עֲצָמִיּוֹת אֱלֹקוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ
 הוֹלֵךְ בָּד, וְתִשְׁמַר מְאֹד אֵיךְ אַתָּה מִתְנַהֵג וְאֵיךְ אַתָּה
 מְדַבֵּר, כִּי אַתָּה נִמְצָא תָּמִיד עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, זֶה נִקְרָא
 שְׁלֵמוֹת תְּקוּן כָּל הַבְּרִיאָה; אֲשֶׁרִי מִי שְׂמַגִּיעַ אֶל הַשְּׂגָה
 זוֹ, וְאִזּוֹ יִיטִיב לֹא רַק לְעֶצְמוֹ אֲלֹא לְכָל הַבְּרִיאָה כָּלָה,
 כִּי הוּא עוֹסֵק בְּתִקּוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם לְהַמְשִׁיךְ אֶת שְׂכִינַת
 עִזּוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּאֵן לְמַטָּה, שֶׁכֵּלָם יִכִּירוּ אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ;
 אֲשֶׁרִי מִי שְׂמַגִּיעַ אֶל מְדֻרְגָּה זוֹ, שֶׁעַל יָדוֹ נִשְׁלָמֶת כְּוִנַּת
 הַבְּרִיאָה כָּלָה, אֲשֶׁרִי לוֹ!

צָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, אֲשֶׁר
 "אַתָּה לֹא לְבַד", אֲלֹא הוּא יִתְבָּרֵךְ נִמְצָא וּמְבֻלָּעָדָיו
 יִתְבָּרֵךְ אֵין שׁוּם נִמְצָא, וְעַל-כֵּן מֶה וְלָמָּה לֵךְ לְרוּץ

אחר ההבל של טבע מקרה או מזל, וכן מה ולמה לך לרדף אחרי בני-אדם שבקשי יכולים לעזור לעצמם ואיך יוכלו לעזור לך?! ולכן ברח לך רק אליו יתברך, והרגל עצמך לילך במקום שאין שם בני-אדם, ותפרש את כל אשר עם לבבך אליו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה כְּאִשֶּׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהֵבֵן אֶל אָבִיו, וְכָל מֵה שֶׁמַּעִיק וּמַצְעֵר אוֹתָךְ, וְכָל מֵה שֶׁאַתָּה צָרִיךְ תִּבְקֶשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ בִּשְׁפַת הָאֵם שְׁלֹךְ, וְאַף שֶׁבִּהְיֶיךָ יִהְיֶה לְךָ מְאֹד קָשָׁה לָקִים זֹאת, כִּי יִהְיֶה נִדְמָה לְךָ שֶׁאַף אֶחָד אֵינוֹ מְסַתְּכָל עֲלֶיךָ וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ אוֹתָךְ, וְאֵינוֹ צָרִיךְ אוֹתָךְ, עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי כָּל אֱלוֹ הַדְּמִיוֹנוֹת הֵם רַק מַחֲמַת רַבּוּי עֲווֹנוֹתֶיךָ שֶׁגָּרְמוּ לְךָ אֶת הַמַּחֲשָׁבוֹת הָאֵלּוּ, כִּי הָעֲווֹנוֹת מַעְלִימִים וּמְסַתְּרִים וּמְכַסִּים אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְנִדְמָה לְאָדָם, כְּאֵלּוֹ הוּא לְבַד וְאֵין לוֹ שׁוֹם שְׂיָכוֹת אֶל רוּחָנִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּכְאֵלּוֹ עֹזב אֱלֻקִּים אֶת הָאָרֶץ, שֶׁמֶשֶׁם נִמְשָׁכַת הַכִּפּוּרֹת וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת בְּעוֹלָם, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, עָלִי לֹמֵר לְךָ, אֲשֶׁר "אַתָּה לֹא לְבַד", אֲלֹא הוּא יִתְבָּרֵךְ מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ אֲלֹא הַכֹּל מִשְׁגָּח בְּהִשְׁגָּחַה פְּרִטִּי פְּרִטִּית, אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמָטָה אֲלֹא אִם-כֵּן מְכַרִּיזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה (חֲלִין ז.); וְאֶפְלוּ רִישׁ גִּרְגִּיתָא (זֶה שֶׁמִּמֶּנָּה עַל הַבִּיּוּבִין) מִן שְׂמִיָּא מוֹקְמִינָן

לִיָּהּ (גַּם הוּא נִתְמַנֶּה מִן הַשָּׁמַיִם בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית)
 (בְּרִכּוֹת נח.); וְאֶפְלוּ צִפְּרָא כְּלִילָא מִבְּלַעְדֵּי שְׁמִיָּא לָא
 מִתְצַדָּא (אֶפְלוּ צִפּוֹר קִטְנָה אֵינָה נִתְפָּסֶת בְּרֶשֶׁת בְּלִי
 רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ) וּמִכָּל שֶׁכֶּן בַּר אֵינִישׁ (עַל אַחַת כַּמָּה
 וְכַמָּה בֶּן אָדָם לֹא נֶאֱרָע עִמּוֹ שׁוֹם דְּדָבָר בְּלִי רְשׁוּת
 וְרִצּוֹן מִלְּמַעְלָה) (ירושלמי שביעית); וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ תִּזְכָּה
 תָּמִיד לַחֲזוֹר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלַהּוֹרִיד אֶת הַקְּלָפוֹת
 וְהַפְּסוּיִים שְׁמִכָּסִים וּמַעְלִימִים אֶת הָאֱלָקוֹת מִמֶּךָ,
 וְגוֹרְמִים לָךְ חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת וְסִכָּל רַב וְצַעַר וְיִסּוּרִים
 וְעִגְמַת נֶפֶשׁ כְּאֵלּוּ אֲבָד מָנוֹס וְתִקְוָה מִמֶּךָ, מֵאַחֵר
 שְׁנִדְמָה לָךְ שְׂאִין לָךְ לְמִי לִפְנוֹת בָּעֵת הַזֹּאת; וְלִכֵּן רְאֵה
 מָה לִּפְנִיךָ, אֱהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, וְתִזְכֹּר אֶת הַכָּלָל
 הַזֶּה: "אֵתָּה לֹא לְבַד", וְתָמִיד הִנֵּךְ יָכוֹל לְדַבֵּר עִמּוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא שׁוֹמֵעַ אוֹתְךָ, כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁאָדָם
 מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, הוּא הַצְּלָחָה נִצָּחִית, כִּי כָּל דְּבוּר
 שֶׁמְדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ נַעֲשֶׂה כְּלִי וְצִרוּף וְיִחוּד לַהּוֹרִיד
 אֶת שְׂכִינַת עֲזֹו יִתְבָּרֵךְ כָּאֵן לְמַטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה;
 וְעַל־כֵּן, אֱהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, אִף שְׁנִדְמָה לָךְ
 עֲכָשׁוּ כְּאֵלּוּ אֲבָד מָנוֹס וְתִקְוָה מִמֶּךָ, וְכֵאלּוּ אֵין לָךְ לְמִי
 לְסַפֵּר אֶת צָרוֹתֶיךָ וְיִסּוּרֶיךָ וּבְעִיּוֹתֶיךָ מִכָּל מָה שֶׁעוֹבֵר
 עָלֶיךָ, אֵיעֲצֶךָ וַיְהִי אֱלָקִים עִמָּךְ, בָּרַח לָךְ עֲכָשׁוּ לְמָקוֹם
 שְׂאִין שֵׁם בְּנִי־אָדָם, וְתִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר
 מַעֲיֵק לָךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יֵאִיר עָלֶיךָ מְלָךְ הַכְּבוֹד בְּגִלּוֹי

רַב, וְתִזְכֶּה לִידַע: "אַתָּה לֹא לְבַד", וְכָל הָעוֹלָם כָּלוּ:
 יוֹמִים, צוּמִים, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֵצִים עֲצָמִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, וְתִהְיֶה נִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ עִם כָּל הַבְּרִיאָה כָּלָה,
 וְתִשְׁלִים אֶת כְּוִנַּת הַבְּרִיאָה שֶׁהִיְתָה, שֶׁתִּתְגַּלֶּה מַלְכוּת
 שְׁדֵי בְּכָל הָעוֹלָם כָּלוּ, וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה עַל יָדָּהּ דִּיקָא תְּקוּן
 הָעוֹלָם, אֲשֶׁרִי לָךְ בָּזָה וְאֲשֶׁרִי לָךְ בִּבְּא.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!